

Bland stensträngar i Beteby

L2012:4734

Beteby 1:3

Dagsbergs socken

Norrköpings kommun

Östergötlands län

Anders Olofsson

Tekniska och administrativa uppgifter

Fastighet	Beteby 1:3
Socken/stad	Dagsberg
Kommun	Norrköping
Län och landskap	Östergötland
Lämningsnummer	L2012:4734
Koordinatsystem	SWEREF 99 TM
Höjdsystem	RH2000
Mätteknik	RTK-GPS
Typ av undersökning	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Länsstyrelsens dnr	431-14839-2023
Länsstyrelsens handläggare	Maria Sjöquist
ÖM dnr	0222/23
ÖM projektnr	002312
ÖM Intrasisnr	-
KMR uppdragsnr	202301186
Beställare	Länsstyrelsen Östergötland
Kostnadsansvarig	E.ON Energidistribution AB
Projektledare	Anders Olofsson
Biträdande projektledare	-
Personal	Roger Lundgren
Fältarbetstid	2023-10-09
Totalt undersöktes	51 m ²
Fynd	Nej
Foto	Ja
Analys	Nej
Grafik	Anders Olofsson
Renritning	-
Grafisk form	Johan Levin

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.
Upphovsrätt: om inget annat anges gäller Creative Commons licens CC BY.
Villkor på <http://creativecommons.org/licenses/by/2.5/se>

Bland stensträngar i Beteby

Innehåll

Sammanfattning	2
Antikvarisk bakgrund.....	4
Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö	4
Syfte och Metod.....	5
Resultat	6
Bilaga 1. Schaktbeskrivningar	10
Bilaga 2. Anlgningsbeskrivningar	11

Omslagsbild: Roger Lundgren dokumenterar stensträng L2012:4734 (A250). Foto från NÖ, Anders Olofsson, ÖM.

ÖSTERGÖTLANDS MUSEUM
ARKEOLOGI OCH BYGGNADSVÅRD

Box 232 • 581 02 Linköping • 013 - 23 03 00 • www.ostergotlandsmuseum.se

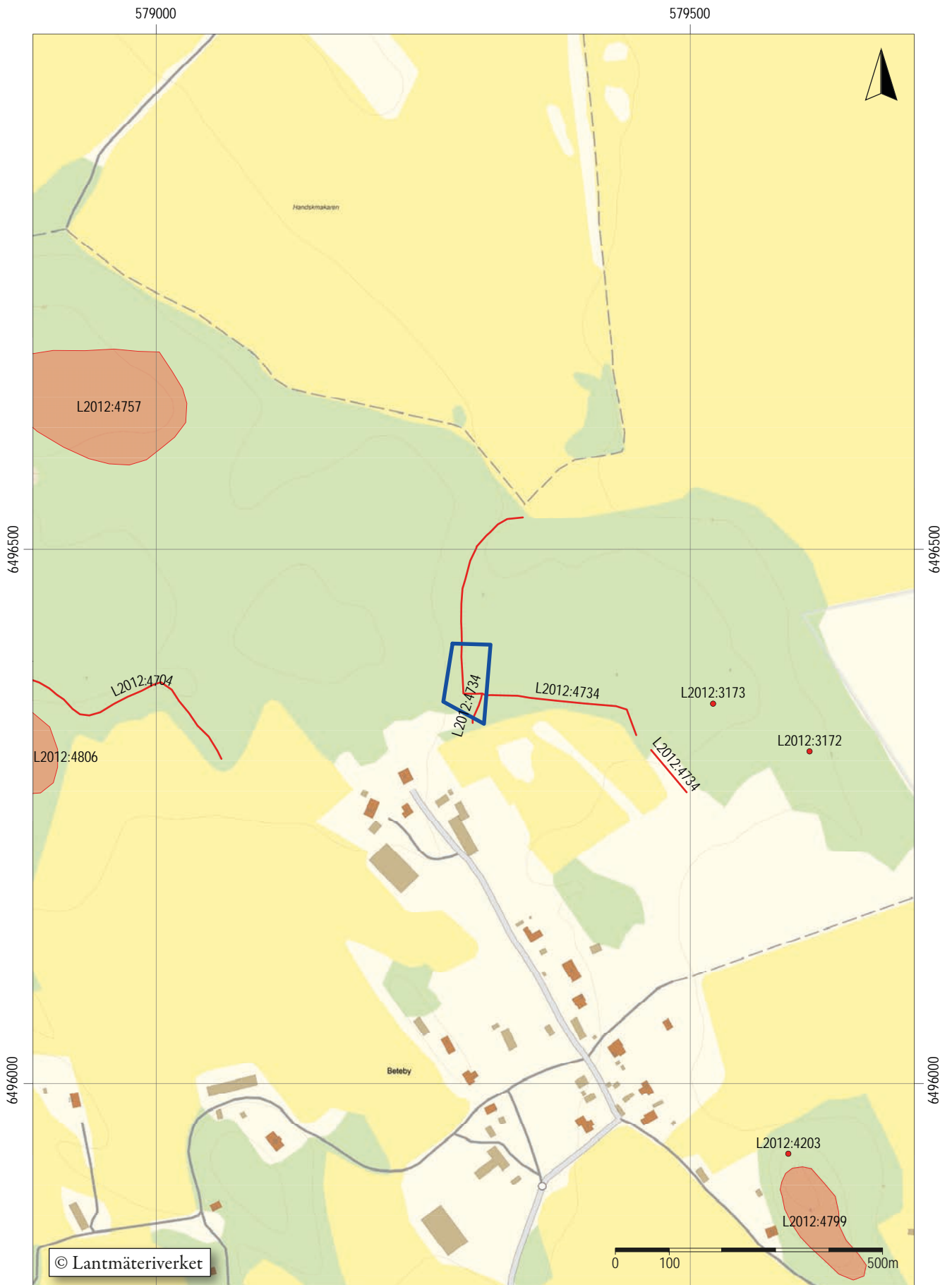
Sammanfattning

Östergötlands museum utförde i oktober 2023 en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Beteby 1:3, Dagsbergs socken, Norrköpings kommun, Östergötlands län. Arbetet föranleddes av dragning av elkabel. Uppdragsgivare var Länsstyrelsen Östergötland och för kostnaderna stod E.ON Energidistribution AB.

Vid E.ON:s schaktning i området för stensträng L2012:4734 visade det sig att stensträngens utsträckning var betydligt större än vad som framgick i Fornsök. Inom en yta av 2 444 m² undersöktes den nyupptäckta sträckningen på två ställen där elkabeln skulle korsa lämningen. Även längs kabelsträckningen mellan dessa punkter drogs två sökschakt. I dessa schakt påträffades inget av arkeologiskt intresse.

Anders Olofsson
antikvarie

Figur 2. Utsnitt ur Topografiska webbkartan. Översikt av undersökningsområdet. Skala 1:5 000.

Antikvarisk bakgrund

E.ON Energidistribution AB hade för avsikt att utföra schaktningsarbeten i samband med en längre ledningsdragnings från Djurö nordväst om Norrköping och söderut. Schaktet planerades att bli ca 0,70 m djupt och 0,50 m brett vid den aktuella fornlämningen. Från början var tanken att markarbetet skulle ske på minst 10 meters avstånd från den kända fornlämningen men när markarbetet för ledningsdragningsen närmade sig området för fornlämningen konstaterades det att hägnadens utbredning kanske inte stämde med utbredningen i Fornsök, eller att det fanns oregistrerade hägnadslämningar i området.

Länsstyrelsen tilldelade Stiftelsen Östergötlands museum att utföra den aktuella arkeologiska undersökningen i form av schaktningsövervakning. Projektansvarig vid Östergötlands museum har varit Anders Olofsson, som även skrivit rapporten.

Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö

Undersökningsområdet ligger i hagmark, belägen ca 12–14 m ö.h. I omedelbar närhet till stensträng L2012:4734 finns relativt få fornlämningar. Dock ligger två stensättningar, L2012:3173 och L2012:3172 ca 75 respektive 120 m öst-nordöst om L2012:4734. I övrigt finns en bytomt/gårdstomt (L2012:4093), en bebyggelselämning (L2012:3937) samt ett större hägnadssystem (L2012:4704) i området väster om den aktuella stensträngen L2012:4734. I området sydöst om L2012:4734 finns ett gravfält (L2012:4799) samt tre intill varandra liggande stensättningar (L2012:3651, L2012:4795 och L2012:4796).

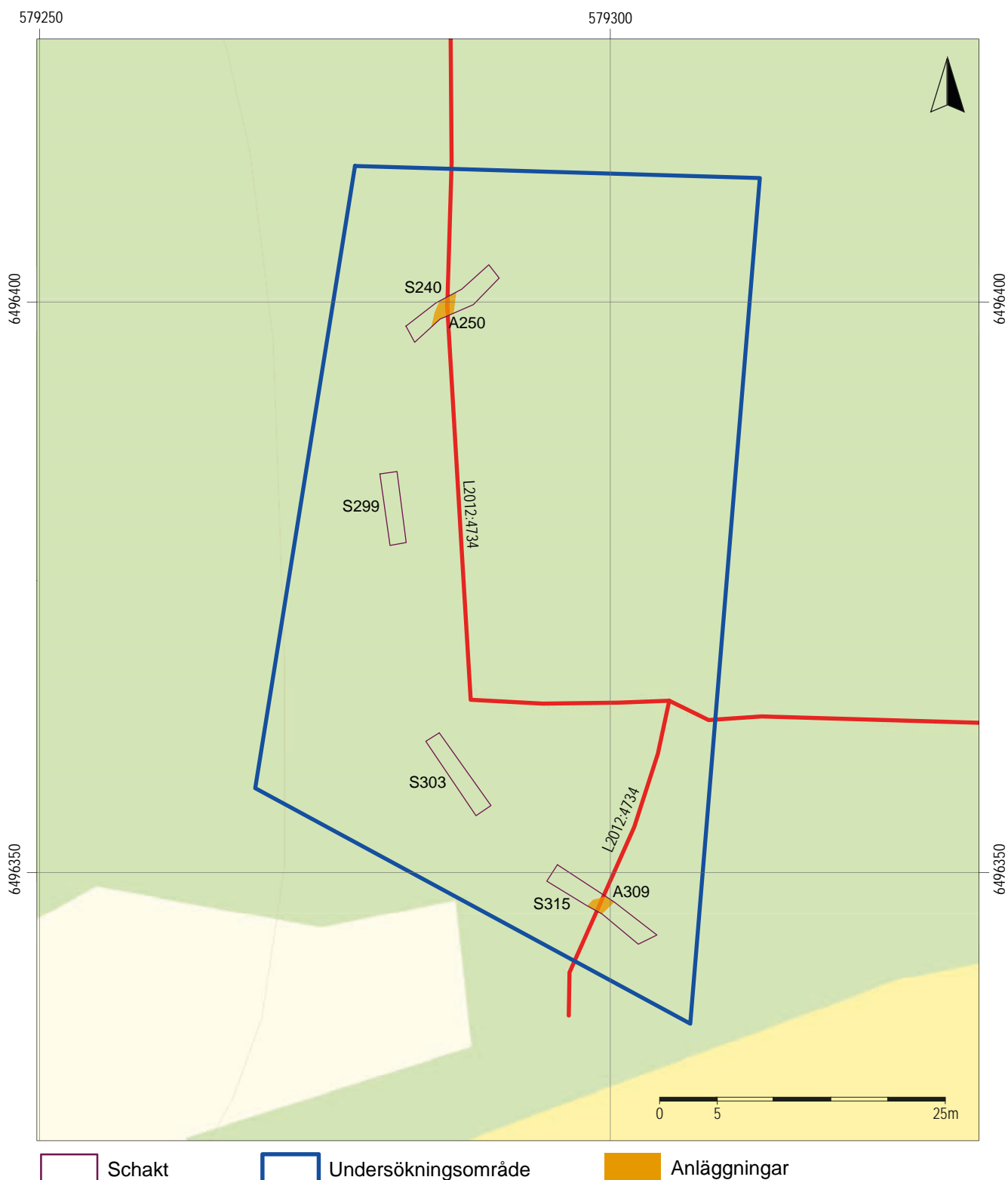
Figur 3. Översikt över stensträng L2012:4734, mot S. Foto Anders Olofsson, ÖM.

Syfte och metod

Syftet med undersökningen var att ta reda på om fornlämning berördes, och om så var fallet undersöka och dokumentera fornlämningen med ett vetenskapligt arbetsätt. Framkom lämningar och/eller kulturlager av större omfattning eller komplexitet än förväntat fick borttagning inte ske utan en förnyad tillståndsprövning enligt 2 kap 12§ KML.

Undersökningen har skett med maskin och stensträngen handrensades innan dokumentation.

Dokumentationen har skett med hjälp av skriftlig beskrivning, inmätning med RTK-GPS, samt digitala fotografier. Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands museum.

Figur 4. Utsnitt ur Topografiska webbkartan. Undersökningsområdet med schakt och anläggningar. Skala 1:500.

Resultat

Vid E.ON:s schaktning i området för stensträng L2012:4734 visade det sig att stensträngens utsträckning var betydligt större än vad som framgick i Forsök. Fornlämningens geometri har därför uppdaterats i KMR. Inom en yta av 2 444 m² undersöktes den nyupptäckta sträckningen på två ställen där elkabeln skulle korsa lämningen. Förutom sökschakt vid skärningspunkterna (ett vid varje skärningspunkt) drogs även två sökschakt längs kabelsträckningen mellan dessa punkter. Totalt drogs fyra sökschakt.

Vid de skärningspunkter där kabeln korsade stensträngen togs ett 9 x 1,5 m (norra punkten, A250) respektive 9 x 1,5 m (södra punkten, A309) stort schakt upp och stensträngen torvades av i syfte att kunna dokumentera och finna en lämplig passage för kabeln genom lämningen utan att göra större åverkan än nödvändigt. Stensträngen befanns, åtminstone i de upptagna schakten, vara sannolikt tvåradig (med utrasade stenar) och enskiktad med en bredd av ca 1–2 m och med ca 0,15–0,80 m stora stenar. I de övriga schakten påträffades inget av arkeologiskt intresse.

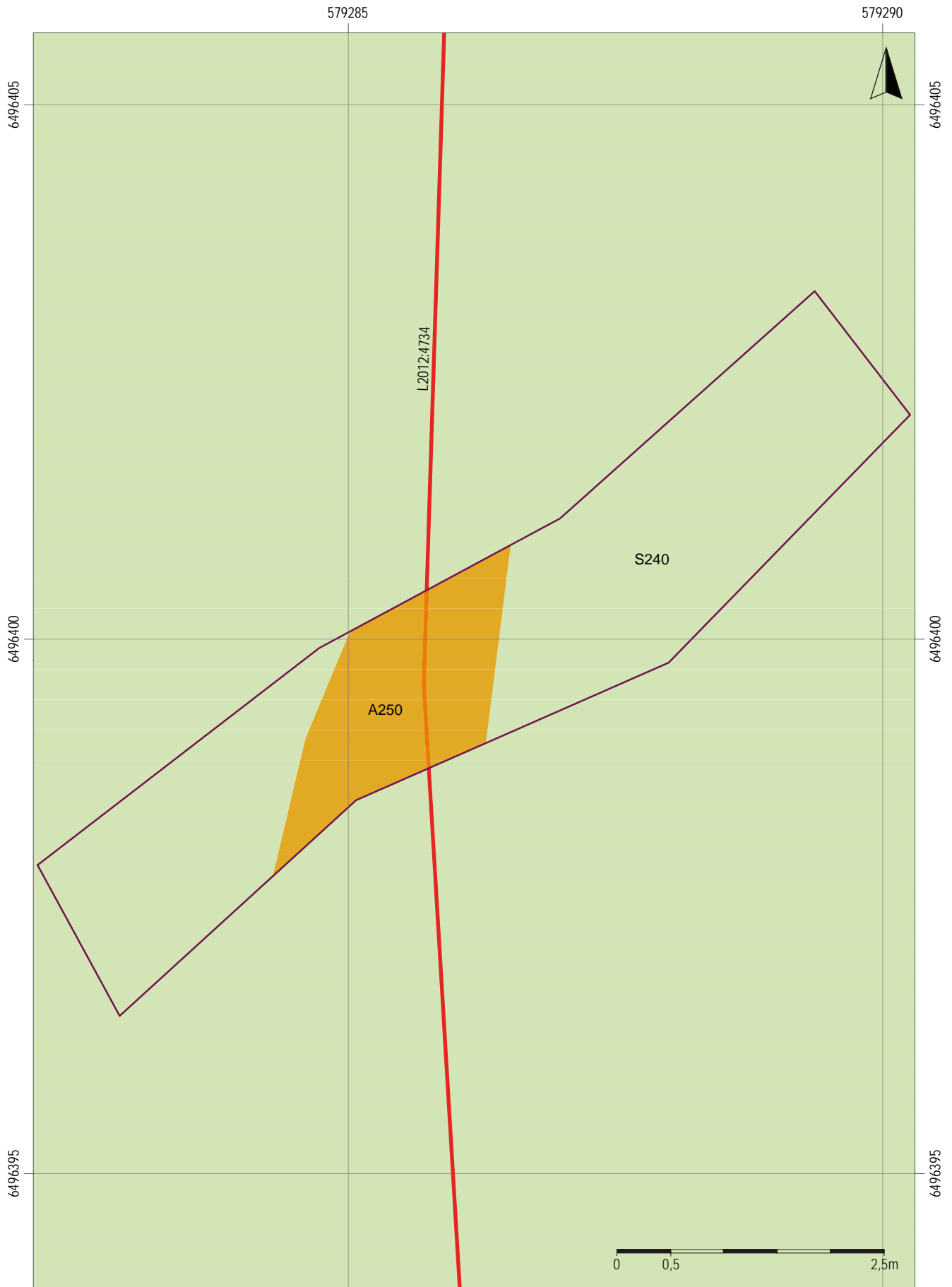
Figur 5. Norra skärningspunkten (A250) efter avtorvning, mot NÖ. Foto Anders Olofsson, ÖM.

Figur 6. Södra skärningspunkten (A309) efter avtorvning, mot SÖ. Foto Anders Olofsson, ÖM.

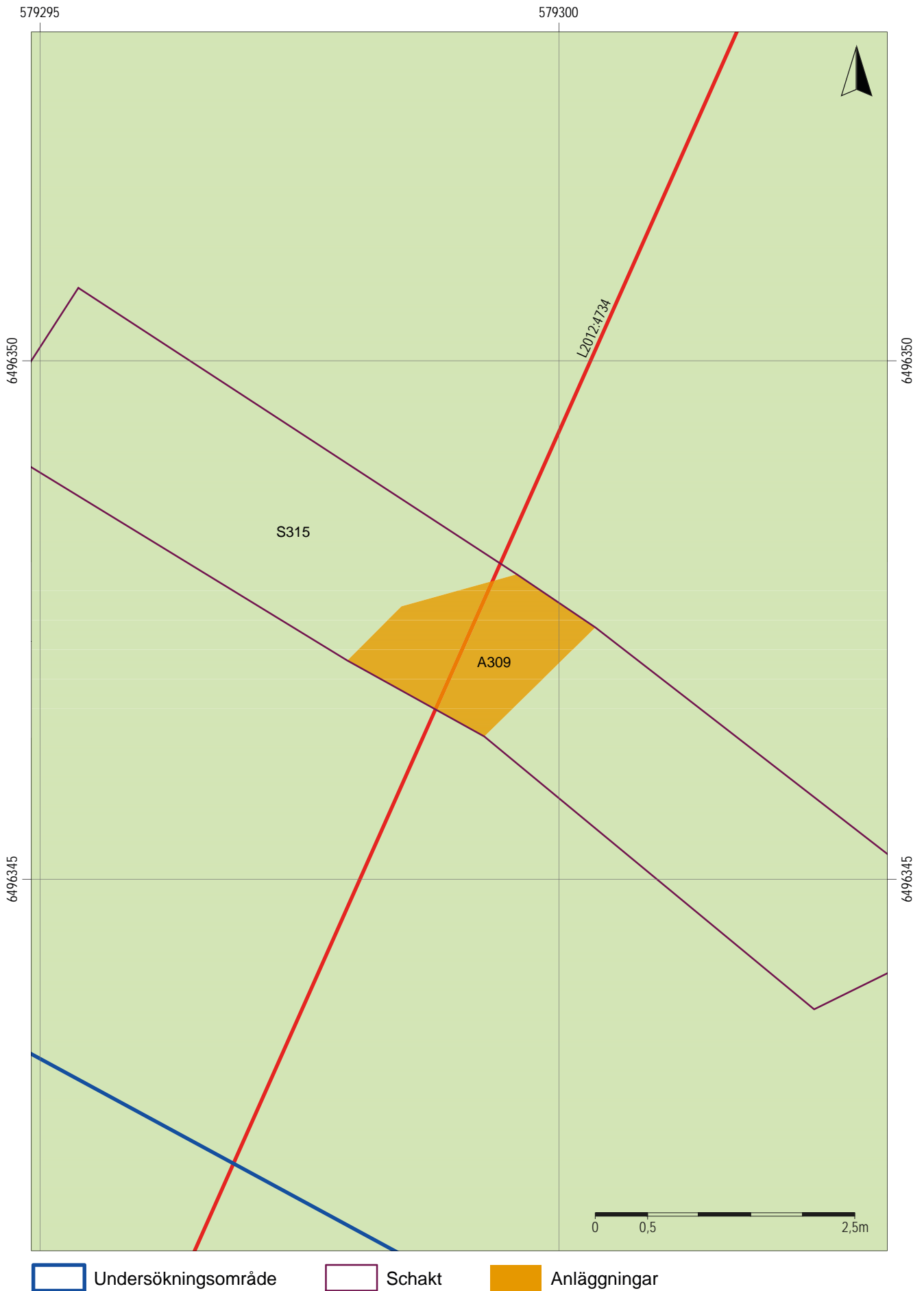

Figur 7. Grävning av djupschakt för kabeln genom A309, mot VNV. Foto Anders Olofsson, ÖM.

Schakt
 Anläggningar

Figur 8. Utsnitt ur Topografiska webbkartan. Detalj av schakt S240 med A250. Skala 1:50.

Figur 9. Utsnitt ur Topografiska webbkartan. Detalj av schakt S315 med A309. Skala 1:50.

Bilaga 1. Schaktbeskrivningar

S nr	Längd, m	Bredd, m	Djup, m	Fyllning	Undergrund	Övrigt
S240	9,30	1,70	0,20–0,50	Brunjord	Gul finsand/silt	Stensträng L2012:4734 (A250)
S299	6,30	1,40	0,40	Brunjord	Gulbrun finsand	Rikligt med naturlig sten
S303	7,80	1,40	0,30–0,40	Brunjord	Gulbrun finsand	Måttligt med moränsten
S315	21,20	1,40	0,35–0,60	Humös, mörkbrun brunjord	Gulbrun silt	Stensträng L2012:4734 (A309)

Bilaga 2. Anlagningsbeskrivningar

A250

Del av stensträng L2012:4734 (i S240). Stensträngens bredd var här ca 1,40–1,75 m och längden inom schaktet ca 1,80–2,40 m. Stenstorlek 0,20–0,80 m. Stensträngens väderstrecksriktning var här N–S.

Kabeln drogs här i N delen av schaktet och anläggningen, längs med schaktets längdriktning (NÖ–SV). Ett antal stenar lyftes och ett 0,3 meter brett djupschakt drogs för kabeln. Inget kulturpåverkat kunde iakttas.

A309

Del av stensträng L2012:4734 (i S315). Stensträngens bredd var här ca 0,90–1,50 m. Stenstorlek 0,15–0,20 m. Kabeln drogs i N delen av schaktet/anläggningen i en relativt stenfri del. Stensträngens väderstrecksriktning var här NNÖ–SSV.

Östergötlands museum utförde i oktober 2023 en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inom fastigheten Beteby 1:3, Dagsbergs socken, Norrköpings kommun, Östergötlands län. Arbetet föranleddes av draging av elkabel.

Vid E.ON:s schaktning i området för stensträng L2012:4734 visade det sig att stensträngens utsträckning var betydligt större än vad som framgick i Fornsök. Inom en yta av 2 444 m² undersöktes den nyupptäckta sträckningen på två ställen där elkabeln skulle korsa lämningen. Även längs kabelsträckningen mellan dessa punkter drogs två sökschakt. I dessa schakt påträffades inget av arkeologiskt intresse.

ISSN 1403-9273

Rapport 2024:16